

CENTRUM MEDYCZNE
KSZTAŁCENIA
PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji w dziedzinie

PERIODONTOLOGII

dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chirurgii stomatologicznej lub stomatologii ogólnej lub dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty (obowiązuje lekarzy dentystów, którzy rozpoczęli szkolenie specjalizacyjne w wyniku postępowania kwalifikacyjnego - wiosna 2023 r.)

Zatwierdzam
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Piotr Bromber
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

Warszawa 2023

Program specjalizacji opracował zespół ekspertów w składzie:

1. Prof. dr hab. Renata Górka – konsultant krajowy w dziedzinie periodontologii;
2. Prof. dr hab. Tomasz Konopka – przedstawiciel konsultanta krajowego;
3. Prof. dr hab. Małgorzata Pietruska – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego;
4. Dr hab. Natalia Lewkowicz, prof. UM – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Periodontologicznego;
5. Dr hab. Wojciech Bednarz – przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej;
6. Dr hab. Elżbieta Dembowska – przedstawiciel Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego;
7. Lek. dent. Amelia Baczevska – przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej odbywający szkolenie specjalizacyjne.

I. CELE SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

1. Cele ogólne

Celem szkolenia specjalizacyjnego jest poszerzenie wiedzy teoretycznej i praktycznej w diagnozowaniu, profilaktyce i leczeniu chorób przyzębia oraz błony śluzowej jamy ustnej na poziomie umożliwiającym samodzielne prowadzenie usług leczniczych według najwyższych standardów europejskich obowiązujących w stomatologii, ze szczególnym uwzględnieniem periodontologii wspartej dowodami naukowymi.

W dążeniu do tego celu zakłada się opanowanie przez lekarza dentystę pełnego zakresu wiedzy specjalistycznej nakreślonej przez ten program, nabycie umiejętności chirurgicznego leczenia periodontopatii i patologii śluzówkowo-dziąsłowych.

Kolejnymi celami jest poszerzenie wiedzy w zakresie promowania zdrowia ogólnego i jamy ustnej, profilaktyki onkologicznej jamy ustnej, umiejętności postępowania diagnostyczno-leczniczego u pacjenta zakaźnego oraz elementów medycyny ratunkowej. Ponadto założeniem szkolenia specjalizacyjnego jest doskonalenie osobowości lekarza dentysty w celu zachowania zasad deontologii lekarskiej, wypracowanie obowiązku ciągłego poszerzania i pogłębiania umiejętności teoretycznych i praktycznych oraz wprowadzania nowych i sprawdzonych osiągnięć do praktyki periodontologicznej.

2. Uzyskane kompetencje zawodowe

Lekarz dentysta po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego w zakresie periodontologii uzyska szczególne kwalifikacje umożliwiające zgodnie ze współczesną wiedzą medyczną:

- 1) diagnozowanie i leczenie chorób dziąseł, chorób przyzębia, w tym zapalenia przyzębia będących wynikiem schorzeń ogólnoustrojowych, ostrych stanów periodontologicznych, zmian w obrębie tkanek wokół implantów; leczenia w zakresie chirurgii periodontologicznej i śluzówkowo-dziąsłowej oraz holistycznego leczenia najbardziej zaawansowanego stadium zapalenia przyzębia;
- 2) diagnozowanie i leczenie chorób błony śluzowej jamy ustnej;
- 3) prowadzenia badań epidemiologicznych dotyczących stanu przyzębia oraz klinicznych patologii błony śluzowej jamy ustnej;
- 4) przygotowywanie orzeczeń, opinii i wniosków dotyczących stanu przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej oraz prowadzonego wcześniej leczenia w tym zakresie;
- 5) udzielanie konsultacji lekarskich w dziedzinie periodontologii lekarzom innych specjalności;
- 6) prowadzenie promocji zdrowia i zapobiegania najczęstszym chorobom jamy ustnej;
- 7) prowadzenie indywidualnej, specjalistycznej praktyki lekarskiej lub udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie periodontologii w ramach wielospecjalistycznej praktyki lekarskiej;
- 8) kierowanie szkoleniem specjalizacyjnym w dziedzinie periodontologii innych lekarzy dentystów.

3. Uzyskane kompetencje społeczne

Lekarz dentysta w czasie szkolenia specjalizacyjnego kształtuje i rozwija właściwe postawy etyczne z zachowaniem zasad deontologii lekarskiej, a w szczególności:

- 1) kieruje się w swoich decyzjach i działaniach nadrzędną zasadą dobra chorego oraz równego traktowania każdego chorego niezależnie od rasy, narodowości, religii, poglądów politycznych i stanu majątkowego;
- 2) przejawia empatię względem choroby pacjenta;

- 3) respektuje społecznie akceptowany system wartości oraz zasady deontologii lekarskiej;
- 4) umie podejmować właściwe decyzje zgodne ze współczesną periodontologią wspartą dowodami naukowymi oraz bierze odpowiedzialność za postępowanie swoje i powierzonego sobie zespołu;
- 5) umiejętnie i ergonomicznie organizuje pracę własną oraz harmonijną współpracę w zespole;
- 6) umiejętnie nawiązuje relację z pacjentem, jego rodziną i opiekunem pacjenta z poszanowaniem jego godności osobistej i zachowaniem tajemnicy lekarskiej;
- 7) zna uwarunkowania psychologiczne relacji lekarz-pacjent;
- 8) umiejętnie przekazuje informacje o stanie zdrowia, rokowaniu i postępowaniu diagnostyczno-terapeutycznym.

II. WYMAGANA WIEDZA

Oczekuje się, że lekarz dentysta po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie periodontologii wykaze się znajomością wiedzy w następujących zagadnieniach:

- 1) zasady postępowania resuscytacyjnego;
- 2) postępowanie w ostrych stanach zagrożenia życia;
- 3) wybór odpowiednich środków i metod do znieczulania miejscowego w stomatologii;
- 4) rozpoznawanie i postępowanie w powikłaniach po znieczuleniu miejscowym;
- 5) anatomia, fizjologia i patologia błony śluzowej i tkanek przyzębia;
- 6) epidemiologia chorób przyzębia i specyfika periodontologicznego badania epidemiologicznego;
- 7) etiopatogeneza periodontopatii z uwzględnieniem czynników mikrobiologicznych, immunologicznych oraz genetycznych;
- 8) rola czynników behawioralnych oraz endogennych w etiologii chorób przyzębia;
- 9) diagnostyka kliniczna chorób przyzębia i okołowszczepowych zgodna z wytycznymi Europejskiego Towarzystwa Periodontologicznego;

- 10) planowanie postępowania profilaktyczno-leczniczego chorób dziąseł i przyzębia z uwzględnieniem modyfikowanych czynników ryzyka periodontologicznego;
- 11) badania dodatkowe w diagnostyce periodontologicznej, implantologicznej i chorób błony śluzowej;
- 12) zasady mechanicznego opracowywania korzeni – instrumentarium periodontologiczne, skaling ręczny i maszynowy;
- 13) profesjonalne usunięcie złogów nazębnych (mechanoterapia nad – i poddziąsłowa, SRP) oraz skuteczność alternatywnych protokołów niechirurgicznego leczenia zlokalizowanego lub uogólnionego zapalenia przyzębia (FMD - całościowe odkażanie jamy ustnej), laseroterapia, terapia fotodynamiczna);
- 14) nadwrażliwość zębiny – etiopatogeneza, obraz kliniczny, postępowanie lecznicze;
- 15) zasady miejscowej farmakoterapii chorób przyzębia;
- 16) współczesne poglądy na rolę antybiotykoterapii układowej ze wskazań periodontologicznych;
- 17) związki zapaleń przyzębia z chorobami układowymi - umiejętność krytycznej analizy dowodów z badań kliniczno-kontrolnych, kohortowych i interwencyjnych;
- 18) zasady rozpoznawania i leczenia zespołów endo-perio;
- 19) zasady chirurgicznego leczenia furkacji;
- 20) modele gojenia rany w przyzębiu;
- 21) materiały stosowane w periodontologicznej chirurgii regeneracyjnej;
- 22) zasady leczenia chirurgicznego chorób przyzębia (chirurgia periodontologiczna i śluzówkowo-dziąsłowa);
- 23) zasady planowania i leczenia implantologicznego;
- 24) faza podtrzymująca leczenia chorób przyzębia;
- 25) zasady leczenia protetycznego pacjentów z chorobą przyzębia (diagnozowanie i leczenie urazu zgryzowego, zaburzeń czynnościowych, zasady unieruchamiania zębów, specyfika uzupełnień stałych i ruchomych, rehabilitacja protetyczna);

- 26) zasady leczenia perioortodontycznego wtórnego urazu zgryzowego i recesji dziąseł;
- 27) zasady kompleksowego leczenia chorób okołowszczepowych;
- 28) choroby układowe i ich wpływ na stan jamy ustnej;
- 29) rola śliny w fizjologii i patologii jamy ustnej – skład, funkcje, testy ślinowe;
- 30) etiopatogeneza oraz zasady diagnostyki i leczenia chorób błony śluzowej jamy ustnej;
- 31) etiopatogeneza oraz zasady diagnostyki i leczenia chorób dermatologicznych mających symptomatologię w jamie ustnej;
- 32) postępowanie w zaburzeniach potencjalnie nowotworowych w jamie ustnej;
- 33) leczenie chirurgiczne przerostów i rozrostów w jamie ustnej;
- 34) przykry zapach z ust – etiopatogeneza, obraz kliniczny, postępowanie zapobiegawczo-lecznicze;
- 35) współczesne metody diagnostyki obrazowej w stomatologii;
- 36) farmakologia leków stosowanych ze wskazań stomatologicznych;
- 37) nowoczesne i bezpieczne metody kontroli bólu i strachu wykorzystywane podczas leczenia stomatologicznego;
- 38) umiejętność współpracy ze specjalistami w innych dziedzinach stomatologicznych i ogólnolekarskich;
- 39) umiejętność posługiwania się nowoczesnym piśmiennictwem, w tym w języku angielskim, i wykorzystywania wiedzy do rozwiązywania złożonych problemów klinicznych;
- 40) promocja zdrowia jamy ustnej – profilaktyka chorób przyzębia oraz nowotworów głowy i szyi;
- 41) sposoby rejestracji periodontologicznego badania klinicznego;
- 42) etyczne i prawne aspekty prowadzenia specjalistycznej praktyki lekarskiej.

III. WYMAGANE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE

Oczekuje się, że lekarz dentysta po zakończeniu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie periodontologii wykaże się umiejętnością:

- 1) przeprowadzenia badania klinicznego i epidemiologicznego stanu przyzębia;
- 2) zaplanowania i zinterpretowania badań dodatkowych w periodontologii;

- 3) zaplanowania i przeprowadzenia diagnostyki obrazowej;
- 4) pobierania materiału z kieszonek dla badania mikrobiologicznego oraz płynu dziąsłowego;
- 5) diagnozowania i różnicowania chorób przyzębia i patologii okołowszczepowych;
- 6) wykonania wszystkich profesjonalnych zabiegów profilaktycznych w zapaleniach dziąseł i przyzębia;
- 7) wykonania wszystkich rekomendowanych współcześnie procedur niechirurgicznego leczenia periodontologicznego;
- 8) wykonania zabiegów resekcyjnych na przyzębiu;
- 9) przeprowadzenia procedur regeneracyjnych tkanki przyzębia;
- 10) pobierania przeszczepów dziąsłowych i tkanki łącznej;
- 11) wykonania chirurgicznych zabiegów augmentacji dziąsła i pogłębienia przedsionka jamy ustnej;
- 12) leczenia chirurgicznego otwartych przestrzeni międzykorzeniowych;
- 13) wykonania zabiegów chirurgicznych na wędzidelkach;
- 14) pokrycia recesji dziąsła;
- 15) przygotowania chirurgicznego tkanek przyzębia do leczenia protetycznego;
- 16) przygotowania tkanek przyzębia do leczenia ortodontycznego;
- 17) wszczepiania implantów;
- 18) leczenia patologii okołowszczepowych;
- 19) zastosowania laseroterapii ze wskazań periodontologicznych;
- 20) przeprowadzenia analizy zwarcia i ewilibracji okluzji;
- 21) tymczasowego i ostatecznego unieruchamiania zębów;
- 22) przeprowadzenia badania zewnątrzustnego oraz klinicznego błony śluzowej jamy ustnej;
- 23) zaplanowania i zinterpretowania badań dodatkowych w chorobach błony śluzowej jamy ustnej i ślinianek;
- 24) pobrania materiału z jamy ustnej do badania histopatologicznego i cytologicznego;
- 25) pobrania materiału z jamy ustnej do badania mikrobiologicznego i mikologicznego;

- 26) diagnozowania i różnicowania chorób błony śluzowej jamy ustnej (wad rozwojowych, chorób infekcyjnych, aftoz, zmian w jamie ustnej w przebiegu chorób ogólnych lub skóry, zaburzeń potencjalnie nowotworowych i nowotworowych jamy ustnej, chorób języka, chorób warg, zaburzeń wydzielania śliny, stomatopatii protetycznych, alergii oraz wywołanych niepożądanym działaniem leków, chorób przenoszonych drogą płciową);
- 27) rozpoznawania rodzajów bólu, oceny klinicznej bólu oraz aktualnych zasad leczenia bólu ustno-twarzowego;
- 28) leczenia farmakologicznego i chirurgicznego chorób błony śluzowej jamy ustnej;
- 29) praktycznego wdrożenia zasad profilaktyki onkologicznej nowotworów głowy i szyi, w tym minimalnej interwencji antynikotynowej;
- 30) wykonania czynności w stanach zagrożenia życia.

IV. FORMY I METODY SZKOLENIA

A – Kursy specjalizacyjne

Uwaga: Lekarz dentysta uzyska zaliczenie tylko tych kursów, które zostały wpisane na prowadzoną przez CMKP listę kursów specjalizacyjnych, publikowaną corocznie na stronie internetowej CMKP: www.cmkp.edu.pl.

Czas trwania kursów jest określony w dniach i godzinach dydaktycznych, przy czym 1 godzina dydaktyczna trwa 45 minut. Łączny czas trwania poszczególnych zajęć dydaktycznych w trakcie jednego dnia kursu nie może przekraczać 8 godzin dydaktycznych.

Wybrane kursy specjalizacyjne mogą być realizowane w formie e-learningowej.

Kursy specjalizacyjne objęte programem specjalizacji realizowane są w dni robocze.

1. Kurs wprowadzający: „Podstawy diagnostyki i leczenia niechirurgicznego w periodontologii”

Cel kursu:

zapoznanie się z diagnostyką i leczeniem niechirurgicznym oraz interdyscyplinarnym leczeniem chorób przyzębia.

Zakres wiedzy:

- 1) wprowadzenie w problematykę, cele i obszar działania danej specjalności;
- 2) zadania, kompetencje i oczekiwane wyniki kształcenia specjalisty w dziedzinie periodontologii;
- 3) wprowadzenie do przedmiotów klinicznych objętych programem szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie periodontologii;
- 4) zagadnienia bezpieczeństwa w opiece zdrowotnej dotyczące bezpieczeństwa pacjentów i lekarzy;
- 5) podstawy dobrej praktyki lekarskiej, w tym zasady praktyki opartej na rzetelnych i aktualnych publikacjach – podstawy periodontologii wspartej dowodami naukowymi;
- 6) formalnoprawne podstawy doskonalenia zawodowego lekarzy;
- 7) etiopatogeneza chorób przyzębia;
- 8) epidemiologia chorób przyzębia;
- 9) klasyfikacja i diagnostyka kliniczna chorób przyzębia;
- 10) diagnostyka różnicowa chorób przyzębia;
- 11) badania dodatkowe w periodontologii;
- 12) związki zapalenia przyzębia z wybranymi chorobami ogólnymi;
- 13) farmakologiczne leczenie niechirurgiczne;
- 14) algorytmy leczenia periodontologicznego zapaleń przyzębia;
- 15) podstawy farmakoekonomiki w periodontologii;
- 16) znaczenie fazy podtrzymującej w leczeniu kompleksowym zapaleń przyzębia.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) diagnozowanie chorób przyzębia;
- 2) określanie wskaźników stanu higieny, stanu zapalnego przyzębia;
- 3) badanie kliniczne i epidemiologiczne stanu przyzębia;
- 4) profilaktyka periodontologiczna;

5) instrumentarium w niechirurgicznym leczeniu periodontologicznym.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godziny dydaktyczne) w pierwszym roku odbywania szkolenia specjalizacyjnego.

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

2. Kurs: „Podstawy chirurgii resekcyjnej przyzębia”

Cel kursu:

nabycie wiedzy z podstaw chirurgicznego leczenia chorób przyzębia.

Zakres wiedzy:

- 1) kwalifikacja pacjentów z zapaleniem przyzębia do zabiegu chirurgicznego;
- 2) cięcia, techniki formowania płatów w zabiegach periodontologicznych;
- 3) zasady chirurgii minimalnie inwazyjnej, instrumentarium mikrochirurgiczne;
- 4) materiały i techniki zakładania szwów;
- 5) leczenie resekcyjne zapalenia przyzębia (oczyszczenie tkanek wchodzących w skład przyzębia po podniesieniu płata);
- 6) chirurgia resekcyjna dziąsła ze wskazań estetycznych;
- 7) leczenie resekcyjne otwartych przestrzeni międzykorzeniowych z usunięciem części zęba;
- 8) przedprotetyczne zabiegi resekcyjne na przyzębiu.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) nauka podstawowych cięć, tworzenia płatów i szycia w periodontologii – kurs fantomowy;
- 2) instrumentarium mikrochirurgiczne;
- 3) filmy prezentujące zabiegi omawiane na kursie.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

3. Kurs: „Choroby błony śluzowej jamy ustnej”

Cel kursu:

nabycie wiedzy z zakresu diagnostyki i leczenia wybranych jednostek z chorób błony śluzowej.

Zakres wiedzy:

- 1) specyfika wykwitów na błonie śluzowej jamy ustnej;
- 2) wady rozwojowe jamy ustnej;
- 3) diagnostyka, różnicowanie i leczenie chorób infekcyjnych jamy ustnej (bakteryjnych, grzybiczych i wirusowych);
- 4) diagnostyka, różnicowanie i leczenie aftoz;
- 5) diagnostyka, różnicowanie i leczenie zespołu pieczenia jamy ustnej;
- 6) wybrane zespoły bólowe w rejonie jamy ustnej i twarzy - diagnostyka różnicowa, badania dodatkowe, schematy postępowania;
- 7) choroby języka i warg;
- 8) stomatopatie protetyczne i ich leczenie;
- 9) alergię w jamie ustnej i objawy niepożądanego działania leków w jamie ustnej – diagnostyka i różnicowanie;
- 10) zasady prawidłowej dokumentacji fotograficznej patologii jamy ustnej.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) pobieranie materiału do badania mikrobiologicznego lub mikologicznego;
- 2) diagnozowanie i leczenie farmakologiczne chorób błony śluzowej omawianych na kursie.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

4. Kurs: „Choroby błony śluzowej jamy ustnej i profilaktyka onkologiczna”

Cel kursu:

nabycie wiedzy z zakresu diagnostyki, profilaktyki i leczenia chorób onkologicznych.

Zakres wiedzy:

- 1) histopatologia nabłonka jamy ustnej;
- 2) podstawy onkologii;
- 3) zaburzenia potencjalnie nowotworowe w jamie ustnej - obraz kliniczny i histopatologiczny, schematy postępowania;
- 4) rak błony śluzowej jamy ustnej - epidemiologia, etiopatogeneza, czynniki ryzyka i diagnostyka różnicowa;
- 5) profilaktyka onkologiczna nowotworów głowy i szyi;
- 6) symptomatologia dermatoz na błonie śluzowej jamy ustnej;
- 7) choroby krwi i układu krwiotwórczego mające swoje odzwierciedlenie w jamie ustnej;
- 8) zmiany jatrogenne na błonie śluzowej jamy ustnej związane z leczeniem onkologicznym;
- 9) choroby i nowotwory ślinianek;
- 10) zaburzenia wydzielania śliny- przyczyny i postępowanie.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) zasady pobierania materiału do badania histopatologicznego i cytologicznego;
- 2) diagnostyka histopatologiczna zaburzeń rogowacenia nabłonka, zaburzeń potencjalnie nowotworowych i raka błony śluzowej jamy ustnej;
- 3) badania dodatkowe w dermatozach powodujących zmiany w jamie ustnej;
- 4) diagnozowanie i leczenie farmakologiczne chorób błony śluzowej omawianych na kursie.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

5. Kurs: „Chirurgia regeneracyjna przyzębia”

Cel kursu:

nabywanie wiedzy z zakresu leczenia chirurgicznego ze szczególnym uwzględnieniem metod regeneracyjnych.

Zakres wiedzy:

- 1) wskazania do chirurgii regeneracyjnej przyzębia;
- 2) zasady formowania płatów i szycia w chirurgii regeneracyjnej;
- 3) materiały stosowane w periodontologicznej chirurgii regeneracyjnej;
- 4) techniki regeneracji tkanek przyzębia;
- 5) zasady planowania leczenia regeneracyjnego ubytków śródkostnych;
- 6) modele gojenia tkanek przyzębia w zależności od leczenia periodontologicznego;
- 7) czynniki wpływające na skuteczność leczenia ubytków śródkostnych;
- 8) ocena skuteczności metod regeneracji tkanek przyzębia;
- 9) leczenie regeneracyjne otwartych przestrzeni międzykorzeniowych;
- 10) błędy i powikłania w leczeniu regeneracyjnym przyzębia;
- 11) inne zastosowania technik regeneracyjnych w chirurgii periodontologicznej.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) nauka podstawowych cięć, tworzenia płatów i szycia w periodontologii regeneracyjnej - kurs fantomowy;
- 2) filmy prezentujące zabiegi regeneracyjne ubytków śródkostnych i furkacyjnych;
- 3) przedstawianie przypadków własnych leczenia regeneracyjnego.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godziny dydaktyczne) zalecany do realizacji w trzecim roku odbywania szkolenia specjalizacyjnego.

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

6. Kurs: „Chirurgia śluzówkowo-dziąsłowa”

Cel kursu:

nabycie wiedzy z zakresu chirurgii śluzówkowo-dziąsłowej.

Zakres wiedzy:

- 1) patologie kompleksu śluzówkowo-dziąsłowego i ich diagnostyka kliniczna;
- 2) badania dodatkowe kompleksu śluzówkowo-dziąsłowego;
- 3) leczenie chirurgiczne zmienionego kształtu i barwy dziąsła;

- 4) leczenie chirurgiczne nieprawidłowych przyczepów wędzidełek warg i języka;
- 5) metody pobierania przeszczepów dziąsłowych i tkanki łącznej;
- 6) chirurgiczne pokrywanie recesji dziąsłowych- przegląd metod;
- 7) kliniczna i estetyczna ocena odległej skuteczności metod pokrywania recesji dziąseł;
- 8) zabiegi chirurgiczne augmentujące dziąsło, westibuloplastyki;
- 9) metody chirurgicznej odbudowy brodawek międzyczębowych;
- 10) przedprotetyczne metody augmentacji tkanek miękkich wyrostka zębodołowego;
- 11) błędy i powikłania w chirurgii śluzówkowo-dziąsłowej.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) badanie kliniczne kompleksu śluzówkowo - dziąsłowego;
- 2) ustalanie planu leczenia nieprawidłowości śluzówkowo-dziąsłowych;
- 3) filmy prezentujące techniki zabiegowe omawiane na kursie.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

7. Kurs: „Implantologia w periodontologii”

Cel kursu:

nabycie wiedzy w zakresie leczenia implantologicznego pacjentów z chorobą przyzębia.

Zakres wiedzy:

- 1) wybrane zagadnienia dotyczące anatomii i histologii tkanek wokół implantów;
- 2) kwalifikacja pacjenta do zastosowania implantów (badania dodatkowe, jakość kości, warunki anatomiczne);
- 3) protokoły planowania leczenia implantologicznego;
- 4) rodzaje wszczepów, pozycjonowanie implantów;
- 5) techniki wykonywania zabiegów implantologicznych;
- 6) augmentacje ubytków kostnych wyrostka zębodołowego, zarządzanie tkankami miękkimi wokół implantów;

- 7) błędy i powikłania związane bezpośrednio z leczeniem implantologicznym;
- 8) choroby okołowszczepowe - epidemiologia, diagnostyka, czynniki ryzyka i współczesne możliwości leczenia kompleksowego.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) zasady planowania leczenia implantologicznego w określonych warunkach anatomicznych - opisy przypadków;
- 2) zasady leczenia chorób okołowszczepowych;
- 3) filmy prezentujące leczenie implantologiczne u pacjentów z zapaleniem przyzębia.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne) zalecany do realizacji w trzecim roku odbywania szkolenia specjalizacyjnego.

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

8. Kurs: „Okluzja w periodontologii”

Cel kursu:

nabywanie wiedzy z zakresu diagnostyki i leczenia zaburzeń skroniowo-żuchwowych i ich wpływu na przebieg periodontopatii.

Zakres wiedzy:

- 1) definicje związane z okluzją;
- 2) normy zwarcia centrycznego i ekscentrycznego;
- 3) wpływ urazu zgryzowego na stan tkanek przyzębia i tkanek okołowszczepowych, staw skroniowo-żuchwowy i mięśnie narządu żucia;
- 4) podstawy diagnostyki funkcjonalnej;
- 5) zasady leczenia pierwotnego i wtórnego urazu zgryzowego: ekwilibracja okluzji, leczenie ortodontyczne, leczenie protetyczne;
- 6) wykorzystanie szyn okluzyjnych w leczeniu periodontologicznym;
- 7) unieruchamianie zębów - wskazania i rodzaje;
- 8) specyfika leczenia protetycznego uzupełnieniami stałymi i ruchomymi u pacjenta ze zredukowanym przyzębiem.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) metody diagnostyki funkcjonalnej w zaburzeniach skroniowo-żuchwowych;
- 2) zasady przeprowadzania zabiegu ekwilibracji;
- 3) postępowanie kliniczne w tymczasowym unieruchamianiu zębów;
- 4) algorytmy leczenia perio-ortodontycznego i perio-protetycznego.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

9. Kurs: „Radiologia stomatologiczna”

Cel kursu:

nabycie wiedzy z zakresu diagnostyki radiologicznej.

Zakres wiedzy:

- 1) konwencjonalne i cyfrowe techniki wykonywania zdjęć rentgenowskich;
- 2) tomografia komputerowa wiązką stożkową- zasady, przekroje, porównanie do obrazowania konwencjonalnego;
- 3) obrazowanie rentgenowskie zmian patologicznych w przyzębiu, zespołów endo-periodontalnych, torbieli szczęk, zmian zapalnych tkanki kostnej, nowotworów części twarzowej czaszki i patologii ślinianek;
- 4) diagnostyka obrazowa w implantologii stomatologicznej;
- 5) zastosowanie radiowizjografii w diagnostyce i ocenie leczenia periodontologicznego;
- 6) ultrasonografia, tomografia komputerowa, rezonans magnetyczny dla potrzeb periodontologii;
- 7) ogólne zasady ochrony radiologicznej.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) różnicowa diagnostyka radiologiczna zmian w przyzębiu i tkankach okołowszczepowych w obrazowaniu konwencjonalnym, cyfrowym oraz CBCT (tomografia wiązki stożkowej);
- 2) różnicowa diagnostyka radiologiczna patologicznych zmian kostnych - zapalnych, torbieli i nowotworowych;

3) obsługa programów do tomografii komputerowej wiązką stożkową.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

10. Kurs: „Laseroterapia w periodontologii”

Cel kursu:

zaznajomienie się z zasadami działania laserów i ich wykorzystania w leczeniu chorób jamy ustnej.

Zakres wiedzy:

- 1) zasada działania laserów i ich klasyfikacja;
- 2) możliwości wykorzystania laseroterapii w stomatologii;
- 3) lasery stosowane w leczeniu chorób przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej;
- 4) terapia fotodynamiczna w leczeniu kieszonek przyzębnych i chorób błony śluzowej jamy ustnej;
- 5) powikłania w laseroterapii chorób przyzębia i chorób błony śluzowej jamy ustnej;
- 6) zasady bezpieczeństwa pracy laserami stomatologicznymi.

Część praktyczna na podstawie prezentacji multimedialnych:

- 1) prezentacja wybranych przypadków zastosowania laserów w leczeniu periodontologicznym.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

11. Kurs: „Orzecznictwo lekarskie”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy wiedzy teoretycznej i praktycznej na temat prawidłowego formułowania opinii bądź orzeczeń oceniających stan zdrowia pacjenta.

Zakres wiedzy:

- 1) podstawowe zasady systemu ochrony zdrowia w Polsce, w tym regulacje dotyczące zawodów medycznych;
- 2) system zabezpieczenia społecznego w razie choroby i jej następstw realizowany w ramach: powszechnego ubezpieczenia społecznego pracowników, osób pracujących na własny rachunek i rolników, zaopatrzenia społecznego, pomocy społecznej oraz systemu wspierania osób niepełnosprawnych i pracodawców;
- 3) zasady orzecznictwa lekarskiego, zasady sporządzania orzeczeń, a także podstawowe zasady i cele badania stanu zdrowia dla celów orzeczniczych;
- 4) specyfika wzajemnej relacji między osobą badaną a lekarzem orzecznikiem;
- 5) zasady prawidłowego prowadzenia dokumentacji medycznej i odpowiedzialność za prowadzenie jej niezgodnie z prawem;
- 6) zasady odpowiedzialności prawnej lekarza (cywilnej, karnej i zawodowej), umiejętność porównania, rodzaje ubezpieczeń medycznych;
- 7) zakres odpowiedzialności lekarzy oraz podmiotów leczniczych. Podstawy prawa pracy;
- 8) pojęcie błędu medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasady opiniowania w takich przypadkach;
- 9) istota, podział oraz zasady opiniowania sądowno-lekarskiego dotyczące: zdolności do udziału w czynnościach procesowych, uszczerbku na zdrowiu;
- 10) najważniejsze dziedziny, w których opiniowanie lekarskie jest konieczne i niezbędne. Odrębności opiniowania m.in. na potrzeby psychiatrii, prawa pracy, ubezpieczycieli komercyjnych;
- 11) znaczenie i zasady rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godziny dydaktyczne).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

12. Kurs: „Profilaktyka i promocja zdrowia”

Cel kursu:

nabycie przez lekarzy wiedzy teoretycznej i praktycznej na temat aktualnych reguł prowadzenia profilaktyki chorób/problemów zdrowotnych oraz promocji zdrowia – zarówno w odniesieniu do jednostek (pacjentów) jak też społeczności, również zawodowej.

Założeniem kursu jest też kształtowanie kompetencji społecznych, w tym promowanie autorefleksji i krytycznego myślenia oraz rozwijania współpracy na rzecz zdrowia. Ponadto kurs dąży do kształtowania postaw etycznych, promowania „pro-profilaktycznej” kultury pracy w sektorze zdrowia, a także stałego samokształcenia lekarzy w celu poszerzania oraz pogłębiania wiedzy i umiejętności związanych z profilaktyką oraz promocją zdrowia.

Zakres wiedzy:

Część I: Naukowe i etyczne podstawy profilaktyki oraz promocji zdrowia:

- 1) modele zdrowia, determinanty zdrowia i ich nowoczesna kwantyfikacja, piramida wpływu na zdrowie (wg Freiden 2015);
- 2) gradient zdrowia w populacji, przyczyny i tzw. przyczyny przyczyn, w tym polityki publicznej, podejścia do przeciwdziałania nierównościom/ niesprawiedliwościom w zdrowiu, w tym tzw. *group-gap-gradient*, proporcjonalny uniwersalizm;
- 3) podstawowe definicje i cele profilaktyki chorób oraz promocji zdrowia, w tym promocji zdrowia wg Karty Ottawskiej (WHO 1986), podobieństwa i różnice;
- 4) interpretacje, podejścia i strategie profilaktyki:
 - a) indywidualna w ramach opieki medycznej, w tym medycyna stylu życia, populacyjna w działaniach zdrowia publicznego,
 - b) *primordial*, pierwotna, wtórna, trzeciorzędowa, czwartorzędowa – zastosowania,
 - c) wysokiego ryzyka, populacyjna – zastosowania,
 - d) uniwersalna, selektywna, wskazująca – zastosowania,
 - e) inne podejścia i strategie profilaktyki – zastosowania;
- 5) interpretacje, podejścia i strategie promocji zdrowia:

- a) podejście WHO, w tym siedliskowe, zastosowania, m.in. szpitale i placówki medyczne promujące zdrowie (w tym promocja zdrowia na rzecz pracowników ochrony zdrowia), szkoły promujące zdrowie, zdrowie miasta,
- b) inne podejścia i strategie promocji zdrowia stosowane w podmiotach leczniczych:
 - cztery obszary aktywności lekarza w promocji zdrowia (wg Beattie 1991),
 - podejścia medyczne, behawioralne, edukacyjne, skoncentrowane na kliencie/upodmiotowienie, zmiana społeczna (wg Ewles, Simnett 2003),
 - udział lekarzy w przeciwdziałaniu nierównościom/niesprawiedliwościom w zdrowiu,
 - rola postaw lekarza w kształtowaniu prozdrowotnych zachowań pacjenta;
- 6) działalność zgodna z zasadami *Evidence Based Practice (policy/public health/disease prevention/health promotion/health education)*, wykorzystanie baz dobrych praktyk;
- 7) zasady etyczne w działalności profilaktycznej oraz w promocji zdrowia, działania niepożądane działalności profilaktycznej/promocji zdrowia;
- 8) aktualne i pożądane: struktura i organizacja działalności profilaktycznej oraz promocji zdrowia, kompetencje pracowników, aspekty ekonomiczne.

Cześć II: Ogólna charakterystyka i skuteczność wybranych metod działania w profilaktyce chorób oraz w promocji zdrowia:

- 1) cykl życia programu szczepień, wątpliwości wobec szczepionek (*vaccine hesitancy*), modele uwarunkowań *hesitancy*, w tym 3C, 4C, 5C, podejście WHO do przeciwdziałania zjawisku *hesitancy* i zwiększania wyszczepialności (aktualnie w oparciu o model COM-B);
- 2) masowe (zorganizowane) badania przesiewowe, różnice w stosunku do badań diagnostycznych, kryteria wdrożenia, działania niepożądane, bilans korzyści i strat;
- 3) edukacja zdrowotna, edukacja pacjenta, poradnictwo, *coaching*, podobieństwa i różnice, zasady postępowania;

- 4) komunikowanie o zdrowiu za pośrednictwem starych i nowych mediów, możliwości i ograniczenia, cechy poprawnej informacji o zdrowiu, infodemia, profilaktyka piątego rzędu, komunikowanie ryzyka w sytuacjach kryzysowych;
- 5) praca ze społecznością lokalną, w tym organizacja/mobilizacja społeczności, procesy, zasady, metody postępowania, *social prescribing*;
- 6) zdrowie we wszystkich politykach (*Health in All Policies*), metody postępowania, w tym rzecznictwo zdrowotne, ocena wpływu na zdrowie (*Health Impact Assessment*);
- 7) programy zdrowotne jako narzędzie realizacji populacyjnej profilaktyki chorób i promocji zdrowia, ocena potrzeb zdrowotnych, schematy planowania, teorie zmiany zachowań, monitorowanie i ewaluacja programów;
- 8) przywództwo w sektorze zdrowia;
- 9) inne aktualne i ważne metody działania (np. interwencje nefarmaceutyczne w stosunku do COVID-19).

Część III: Zastosowania profilaktyki oraz promocji zdrowia (w tym rekomendacje, działania, metody, narzędzia, materiały, etc.) **do praktycznej kontroli chorób/ problemów zdrowotnych** (tj. do zmniejszenia zapadalności, chorobowości i umieralności do poziomu, który jest w danym kontekście (czasu, miejsca, warunków) możliwy do zaakceptowania przy użyciu metod zapobiegawczych i leczniczych):

- 1) zalecenia żywieniowe, poprawa żywienia, minimalna interwencja w otyłości;
- 2) zalecenia nt. poziomu aktywności fizycznej wg WHO, zwiększanie aktywności fizycznej;
- 3) promocja zdrowia psychicznego, zapobieganie samobójstwom;
- 4) przeciwdziałanie paleniu tytoniu, w tym strategia minimalnej interwencji antytytoniowej, redukcja szkód;
- 5) przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych, w tym strategia redukcji szkód, oraz uzależnieniom behawioralnym;
- 6) zapobieganie upadkom osób starszych;
- 7) inne aktualne zalecenia prozdrowotne w kontekście czynników ryzyka chorób bądź konkretnych chorób/problemów zdrowotnych (np. zanieczyszczenie powietrza, zmiana klimatu, model diety planetarnej, *One Health*);

- 8) zasady zarządzania epidemiami chorób zakaźnych, organizacja i funkcjonowanie opieki zdrowotnej, wnioski z pandemii COVID-19.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godzin dydaktycznych).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

13. Kurs atestacyjny (podsumowujący): „Periodontologia”

Przed przystąpieniem do realizacji programu kursu atestacyjnego organizator kursu jest zobowiązany do przeprowadzenia kolokwium sprawdzającego wiedzę nabytą w trakcie szkolenia specjalizacyjnego. Zakres wiedzy obejmuje kursy specjalizacyjne i staże zrealizowane w ramach całego szkolenia specjalizacyjnego.

Cel kursu:

sprawdzenie i ewentualne uzupełnienie wiedzy z zakresu diagnostyki i leczenia chorób błony śluzowej i przyzębia.

Zakres wiedzy:

- 1) patogeneza zapalenia przyzębia w ujęciu holistycznym;
- 2) zalecenia EFP (Europejska Federacja Periodontologiczna) dotyczące algorytmów postępowania i leczenia chorób przyzębia, klasyfikacji chorób i zmian w obrębie tkanek przyzębia oraz tkanek wokół implantów;
- 3) leczenie zapalenia przyzębia I i II stadium;
- 4) chirurgiczne leczenie periodontologiczne;
- 5) kompleksowe leczenie zapalenia przyzębia III i IV stadium;
- 6) Periodontal Medicine w świetle periodontologii wspartej dowodami naukowymi;
- 7) rola periodontologa w świetle współczesnych badań epidemiologicznych chorób przyzębia;
- 8) rola periodontologa w świetle współczesnych badań epidemiologicznych nowotworów jamy ustnej;
- 9) umiejętność oceny klinicznej stanu tkanek przyzębia;

- 10) umiejętność zaplanowania zintegrowanego leczenia najbardziej zaawansowanych przypadków zapalenia przyzębia;
- 11) umiejętność przeprowadzenia klinicznej diagnostyki różnicowej wybranych chorób błony śluzowej jamy ustnej i zaproponowanie najbardziej optymalnego leczenia;
- 12) przedstawienie opisu dwóch przypadków własnych leczenia periodontologicznego (w tym jednego dotyczącego kompleksowego leczenia IV stadium zapalenia przyzębia) oraz jednego przypadku własnego leczenia choroby błony śluzowej jamy ustnej.

Czas trwania kursu: 5 dni (40 godzin dydaktycznych) w ostatnim roku odbywania szkolenia specjalizacyjnego przed przystąpieniem do PES.

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu (zaliczenie opisu prezentowanych przypadków własnych).

B – Staże kierunkowe

Lekarz dentysta zobowiązany jest odbyć niżej wymienione staże. Czas trwania stażu podany jest w tygodniach i dniach roboczych w wymiarze 7 godzin 35 minut dziennie. Staż należy przedłużyć o każdy dzień nieobecności, w tym również o dni ustawowo wolne od pracy w danym roku.

1. Staż podstawowy w zakresie periodontologii

Cel stażu:

nabycie wiedzy i umiejętności praktycznych w zakresie budowy tkanek przyzębia oraz diagnostyki i leczenia chorób błony śluzowej i przyzębia.

Zakres wiedzy teoretycznej:

Po zakończeniu stażu lekarz dentysta powinien wykazać się znajomością:

- 1) rozwoju zęba i przyzębia;
- 2) anatomii i fizjologii tkanek przyzębia i tkanek okołowszczepowych;
- 3) roli śliny w fizjologii i patologii jamy ustnej – skład, funkcje, testy ślinowe;

- 4) etiopatogenezy chorób przyzębia i chorób okołowszczepowych;
- 5) epidemiologii chorób przyzębia;
- 6) badania klinicznego i epidemiologicznego w periodontologii oraz wykorzystania modeli wieloczynnikowych w prognozowaniu przebiegu zapalenia przyzębia;
- 7) wskaźników klinicznych i epidemiologicznych opisujących stan przyzębia;
- 8) wykorzystania badań dodatkowych w diagnostyce periodontologicznej;
- 9) diagnostyki i różnicowania chorób przyzębia i patologii okołowszczepowych zgodnie z obowiązującą aktualnie klasyfikacją europejską;
- 10) związków chorób przyzębia z chorobami układowymi zgodnie z medycyną wspartą dowodami naukowymi (EBM);
- 11) wyboru odpowiednich środków i metod do znieczulania miejscowego z zakresu stomatologii oraz rozpoznawania i postępowania w powikłaniach po znieczuleniu;
- 12) nowoczesnych i bezpiecznych metod kontroli bólu i strachu wykorzystywanych podczas leczenia stomatologicznego;
- 13) zasad współpracy ze specjalistami w innych dziedzinach stomatologicznych i ogólnolekarskich;
- 14) możliwości posługiwania się współczesnym piśmiennictwem, w tym anglojęzycznym, i wykorzystywania aktualnej wiedzy do rozwiązywania złożonych problemów klinicznych;
- 15) promocji zdrowia jamy ustnej;
- 16) profesjonalnej i domowej profilaktyki periodontologicznej pierwszo - i drugorzędowej;
- 17) zwiększonej wrażliwości zębiny – etiopatogenezy, obrazu klinicznego i postępowania leczniczego;
- 18) prognozowania przebiegu chorób przyzębia na podstawie badania klinicznego i badań dodatkowych;
- 19) planowania zintegrowanego postępowania profilaktyczno-leczniczego w przypadku zapaleń przyzębia z uwzględnieniem indywidualnych czynników ryzyka periodontopatii;
- 20) postępowania w ostrych stanach periodontologicznych, w tym wskazań periodontologicznych do usuwania zębów;

- 21) leczenia zapaleń dziąseł;
- 22) zasad i instrumentarium do mechanoterapii nad – i poddziąsłowej;
- 23) zasad wygładzenia powierzchni korzeni, Periodontal Debridement and Root Surface;
- 24) najbardziej skutecznego niechirurgicznego leczenia zlokalizowanego i uogólnionego zapalenia przyzębia oraz zapalenia okołowszczepowego;
- 25) zasad farmakoterapii chorób przyzębia (antyseptyki, leczenie dokieszonkowe oraz ogólne);
- 26) aktualnych rekomendacji dotyczących ogólnej antybiotykoterapii ze wskazań periodontologicznych;
- 27) zasad rozpoznawania i leczenia zespołów endo-periodontalnych;
- 28) zasad leczenia chirurgicznego chorób przyzębia (chirurgia periodontologiczna - resekcyjna i regeneracyjna oraz śluzówkowo-dziąsłowa) i chorób okołowszczepowych;
- 29) zasad leczenia niechirurgicznego i chirurgicznego ubytków w przestrzeniach międzykorzeniowych;
- 30) roli urazu zgryzowego w powstawaniu i przebiegu periodontopatii, recesji dziąseł i patologii okołowszczepowych;
- 31) zasad oceny warunków zwarciowo-okluzyjnych i możliwości korekty okluzji w zintegrowanym leczeniu stomatologicznym;
- 32) wskazań i sposobów czasowego oraz semipermanentnego unieruchamiania zębów;
- 33) zasad leczenia perioprotetycznego (przygotowanie tkanek przyzębia do wykonania stałych i ruchomych uzupełnień protetycznych, specyfika uzupełnień protetycznych u pacjentów z periodontopatiami, rehabilitacja protetyczna);
- 34) zasad leczenia perioortodontycznego (przygotowanie pacjenta z zapaleniem przyzębia do leczenia aparatami stałymi, specyfika leczenia ortodontycznego u pacjentów z zapaleniem przyzębia, diagnostyka i przygotowanie pacjenta z cienkim biotypem dziąsłowym do leczenia ortodontycznego);
- 35) zasad leczenia zaburzeń estetycznych zespołu zębowo-dziąsłowego;
- 36) podstaw planowania i leczenia implantoprotetycznego, w szczególności u pacjentów z zapaleniami przyzębia;

- 51) sposobów rejestracji badań klinicznych stanu higieny jamy ustnej, przyzębia, błony śluzowej jamy ustnej i prowadzenia właściwej dokumentacji fotograficznej;
- 52) etycznych i prawnych aspektów prowadzenia specjalistycznej praktyki lekarskiej.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) kliniczne badanie stanu przyzębia oraz interpretacja badań dodatkowych w chorobach przyzębia zmian okołowszczepowych oraz błony śluzowej jamy ustnej;
- 2) diagnozowanie chorób i zmian w obrębie tkanek przyzębia i tkanek wokół implantów;
- 3) ocena wieloczynnikowego ryzyka periodontologicznego;
- 4) przeprowadzenie profesjonalnych zabiegów profilaktycznych dotyczących zębów i przyzębia;
- 5) wykonanie mechanoterapii nad – i poddziąsłowej;
- 6) ergonomiczne posługiwanie się kiretami i skalerami;
- 7) niechirurgiczne leczenie zapaleń przyzębia wg różnych algorytmów postępowania;
- 8) zabiegi resekcyjne na przyzębiu;
- 9) zabiegi regeneracyjne z wykorzystaniem technik mikrochirurgicznych;
- 10) zabiegi regeneracyjne i resekcyjne w leczeniu otwartych przestrzeni międzykorzeniowych;
- 11) zabiegi chirurgiczne na wędzidełkach;
- 12) pobieranie przeszczepów dziąsłowych i tkanki łącznej;
- 13) pokrywanie recesji dziąseł;
- 14) augmentacja dziąsła oraz pogłębianie przedsionka jamy ustnej;
- 15) przygotowanie tkanek przyzębia do leczenia ortodontycznego aparatami stałymi;
- 16) chirurgiczne zabiegi przedprotetyczne;
- 17) wszczepianie implantów;
- 18) leczenie patologii okołowszczepowych;
- 19) przeprowadzenie wewnątrzustnej analizy zwarcia;
- 20) ekwilibracja okluzji;

- 21) unieruchamianie zębów;
- 22) poprawa estetyki zespołu zębowo-dziąsłowego;
- 23) pobieranie materiału z jamy ustnej do badania histopatologicznego, cytologicznego, mikrobiologicznego i mykologicznego;
- 24) kliniczne diagnozowanie różnicowe chorób błony śluzowej jamy ustnej;
- 25) interpretacja wszystkich badań dodatkowych zleczanych z powodu chorób błony śluzowej jamy ustnej;
- 26) wdrażanie zasad profilaktyki onkologicznej, w tym w szczególności minimalnej interwencji antynikotynowej;
- 27) usuwanie zaburzeń potencjalnie nowotworowych oraz nowotworów łagodnych z jamy ustnej;
- 28) miejscowe i ogólne leczenie farmakologiczne chorób błony śluzowej jamy ustnej;
- 29) laseroterapia chorób przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej;
- 30) opis dwóch przypadków leczenia chorób błony śluzowej jamy ustnej (dokumentacja kliniczna i fotograficzna, w tym jeden z weryfikacją histopatologiczną) oraz jednego przypadku leczenia zapalenia przyzębia w III lub IV stadium (dokumentacja kliniczna i fotograficzna).

Forma zaliczenia stażu (u kierownika specjalizacji):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu podstawowego;
- 2) potwierdzenie przez kierownika specjalizacji wykonania przez lekarza dentystę wszystkich wymaganych zabiegów lub procedur medycznych objętych programem specjalizacji;
- 3) zaliczenie sprawdzianu z wybranej formy umiejętności praktycznych.

Czas trwania stażu: 108 tygodni (540 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie periodontologii.

2. Staż kierunkowy w zakresie ortodoncji

Cel stażu:

nabycie wiedzy z zakresu współpracy periodontologa z ortodontą w leczeniu interdyscyplinarnym pacjentów z chorobą przyzębia.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) specyfika leczenia ortodontycznego pacjentów z zapaleniem przyzębia;
- 2) zapobieganie periodontologicznej jatrogenii w trakcie i po leczeniu ortodontycznym, w szczególności recesjom dziąsła;
- 3) współpraca periodontologa i ortodonta w leczeniu interdyscyplinarnym;
- 4) ortodontyczne metody leczenia w patologicznej migracji zębów.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

Złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu.

Czas trwania stażu: 1 tydzień (5 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie ortodoncji lub ww. stażu.

3. Staż kierunkowy w zakresie chirurgii stomatologicznej

Cel stażu:

nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie podstawowych zabiegów z chirurgii stomatologicznej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) zasady zapobiegania i leczenia zakażeń zębopochodnych;
- 2) przedimplantologiczne metody augmentacji ubytków kostnych wyrostka zębodołowego;
- 3) metody podnoszenia dna zatoki szczękowej;
- 4) współczesna implantologia stomatologiczna ze szczególnym zwróceniem uwagi na leczenie implantologiczne pacjentów z zapaleniami przyzębia;
- 5) leczenie chirurgiczne zaburzeń potencjalnie nowotworowych i nowotworów łagodnych jamy ustnej.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) chirurgia wyrostka zębodołowego (ekstrakcje, chirurgia endodontyczna, resekcyjne leczenie furkacji, powikłania związane z usuwaniem zębów);

- 2) pobieranie materiału z jamy ustnej do badania histopatologicznego;
- 3) leczenie chirurgiczne wybranych patologii błony śluzowej jamy ustnej.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

Złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i praktycznej objętej programem stażu.

Czas trwania stażu: 3 tygodnie (15 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chirurgii stomatologicznej lub ww. stażu.

4. Staż kierunkowy w zakresie chirurgii szczękowo-twarzowej

Cel stażu:

nabycie wiedzy podstawowej w zakresie chirurgii szczękowo-twarzowej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) epidemiologia, diagnostyka i zasady leczenia nowotworów jamy ustnej ze szczególnym uwzględnieniem raka płaskonabłonkowego jamy ustnej;
- 2) profilaktyka onkologiczna i wczesne wykrywanie nowotworów głowy i szyi;
- 3) rozpoznawanie i leczenie kamicy ślinianek, zapaleń i nowotworów gruczołów ślinowych;
- 4) diagnostyka i leczenie chorób stawu skroniowo-żuchwowego i bólu twarzy ze szczególnym uwzględnieniem bóli neuralgicznych;
- 5) diagnostyka i leczenie urazów tkanek miękkich, zębowo-zębodołowych oraz części twarzowej czaszki;
- 6) diagnostyka chorób zatoki szczękowej.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) pobieranie materiału do badania histopatologicznego lub/i usunięcie zmian przednowotworowych.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

Złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i praktycznej objętej programem stażu.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie (10 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chirurgii szczękowo-twarzowej lub ww. stażu.

5. Staż kierunkowy w zakresie protetyki stomatologicznej

Cel stażu:

zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie zasad leczenia protetycznego oraz zaburzeń czynnościowych narządu żucia pacjentów z chorobą przyzębia.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) klasyfikacje braków zębowych;
- 2) zasady leczenia protetycznego pacjentów z zapaleniami przyzębia - specyfika projektowania uzupełnień stałych i ruchomych;
- 3) zasady i sposoby protetycznego unieruchamiania zębów;
- 4) rodzaje protez ruchomych wykonywanych u pacjentów ze zredukowanym przyzęciem;
- 5) zasady leczenia protetycznego pacjentów z wszczepami;
- 6) diagnostyka i leczenie zaburzeń czynnościowych narządu żucia;
- 7) etiologia, diagnostyka i leczenie stomatopatii protetycznych;
- 8) ekwilibracja okluzji.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

Złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu.

Czas trwania stażu: 1 tydzień (5 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie protetyki stomatologicznej lub ww. stażu.

6. Staż kierunkowy w zakresie dermatologii

Cel stażu:

nabycie wiedzy z zakresu symptomatologii chorób skórno-śluzówkowych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) semiotyka wykwitów dermatologicznych;
- 2) diagnostyka i leczenie chorób alergicznych w jamie ustnej oraz odczynów i osutek polekowych;
- 3) diagnostyka i leczenie chorób bakteryjnych, wirusowych i grzybic mających swoją symptomatologię w jamie ustnej;
- 4) diagnostyka i leczenie chorób tkanki łącznej (toczeń rumieniowaty, twardzina, zespół CREST);

- 5) choroby pęcherzowe mające symptomatologię w jamie ustnej - obraz kliniczny, diagnostyka i leczenie skórno-śluzówkowe;
- 6) liszaj płaski - etiologia, diagnostyka różnicowa i leczenie zmian skórnych i śluzówkowych;
- 7) przewlekłe wrzodziejące zapalenie jamy ustnej - objawy kliniczne, diagnostyka i leczenie;
- 8) rumień wielopostaciowy, zespół Stevensa-Johnsona, toksyczna nekroliza naskórka;
- 9) zaburzenia barwnikowe, znamiona, nowotwory łagodne i złośliwe skóry;
- 10) choroby przenoszone drogą płciową - diagnostyka kliniczna zmian w jamie ustnej.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) pobieranie materiału do badania histopatologicznego lub/i usunięcie zmian przednowotworowych.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

Złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i praktycznej objętej programem stażu.

Czas trwania stażu: 3 tygodnie (15 dni roboczych).

Miejsce stażu: oddział dermatologii, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie dermatologii i wenerologii lub ww. stażu.

7. Staż kierunkowy w zakresie anestezjologii i intensywnej terapii

Cel stażu:

nabycie wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, m.in. z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej w warunkach gabinetu stomatologicznego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) nagłe zatrzymanie krążenia - przyczyny, diagnostyka i zasady postępowania;
- 2) wstrząs - rodzaje, diagnostyka i zasady postępowania;
- 3) zawał mięśnia sercowego - objawy kliniczne, diagnostyka i leczenie;
- 4) udar mózgu - przyczyny, objawy kliniczne, diagnostyka i leczenie;
- 5) postępowanie w ostrych stanach układu oddechowego;
- 6) śpiączki metaboliczne - rodzaje, objawy kliniczne, postępowanie;

- 7) klasyfikacja bólu, ocena ilościowa i jakościowa bólu;
- 8) farmakoterapia bólu, ocena skuteczności leczenia bólu.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) resuscytacja krążeniowo-oddechowa, techniki bezprzyrządowego wspomagania krążenia i oddychania, ratunkowe dostępy donaczyniowe, intubacja ustno-tchawicza, elektroterapia w nagłym zatrzymaniu krążenia - zajęcia w warunkach symulacji medycznej;
- 2) umiejętność prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej w warunkach gabinetu stomatologicznego;
- 3) znajomość współczesnych wymogów dotyczących wyposażenia gabinetu stomatologicznego w sprzęt i leki w stanach zagrożenia życia;
- 4) umiejętność wstępnej oceny i postępowanie ratunkowe w obrażeniach okołourazowych.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

- 1) złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;
- 2) potwierdzenie przez kierownika stażu nabycia przez lekarza dentystę umiejętności prowadzenia postępowania resuscytacyjnego.

Czas trwania stażu: 1 tydzień (5 dni roboczych).

Miejsce stażu: oddział anestezjologii i intensywnej terapii, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii lub ww. stażu.

8. Staż kierunkowy w zakresie hematologii dorosłych

Cel stażu:

nabycie wiedzy teoretycznej z zakresu chorób krwi oraz przygotowania hematologicznego do wybranych procedur stomatologicznych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) objawy w jamie ustnej w przebiegu granulocytopenii i agranulocytozy oraz małopłytkowości;
- 2) skazy krwotoczne - przyczyny, podział, diagnostyka;
- 3) przygotowanie do leczenia stomatologicznego pacjentów ze skazami osocзовymi i płytkowymi;

- 4) niedokrwistości - rodzaje, diagnostyka, zmiany w jamie ustnej, leczenie;
- 5) białaczki - rodzaje, objawy kliniczne w tym w jamie ustnej, badania dodatkowe;
- 6) przygotowanie stomatologiczne pacjenta do przeszczepu szpiku, leczenie stomatologiczne w okresie okołoprzeszczepowym;
- 7) powikłania w jamie ustnej po chemioterapii i po przeszczepie krwiotwórczych komórek macierzystych (*mucositis* i GvHD - choroba przeszczep przeciw gospodarzowi), leczenie zmian w jamie ustnej.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

Złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu;

Czas trwania stażu: 1 tydzień (5 dni roboczych).

Miejsce stażu: oddział hematologii, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie hematologii lub ww. stażu.

9. Staż kierunkowy w zakresie chorób zakaźnych

Cel stażu:

nabywanie wiedzy z zakresu diagnostyki chorób zakaźnych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) metody diagnostyki chorób zakaźnych;
- 2) zakażenia bakteryjne występujące w jamie ustnej;
- 3) diagnostyka, symptomatologia i leczenie zakażeń wirusami DNA (HHV, HPV i WZW typu B), objawy w jamie ustnej;
- 4) diagnostyka, symptomatologia i leczenie zakażeń wirusami RNA (HIV, WZW typu A, C i E, koronawirusy);
- 5) zakażenie SARS-CoV2 - transmisja, objawy kliniczne, diagnostyka, leczenie i zapobieganie;
- 6) zakażenia grzybicze występujące w jamie ustnej;
- 7) bioareozol zakaźny w gabinecie stomatologicznym - powstawanie, inaktywacja, zapobieganie;
- 8) zakażenia krzyżowe w gabinecie stomatologicznym;
- 9) schematy leczenia chorób zakaźnych dających zmiany w jamie ustnej;
- 10) szczepionki - mechanizm działania, skuteczność, objawy niepożądane.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

Złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu.

Czas trwania stażu: 1 tydzień (5 dni roboczych).

Miejsce stażu: oddział chorób zakaźnych, który posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie chorób zakaźnych lub ww. stażu.

10. Staż kierunkowy w zakresie mikrobiologii lekarskiej

Cel stażu:

nabycie wiedzy z zakresu współczesnej mikrobiologii oraz umiejętności pobierania materiału do badania mikrobiologicznego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) współczesne metody izolacji i identyfikacji mikrobiota jamy ustnej;
- 2) mikrobiologia chorób przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej;
- 3) odporność przeciwbakteryjna, przeciwwirusowa i przeciwgrzybicza;
- 4) mechanizmy działania antybiotyków przeciwbakteryjnych i przeciwgrzybiczych oraz leków przeciwwirusowych; mechanizmy lekooporności bakterii, grzybów i wirusów;
- 5) metody oceny lekooporności bakterii i grzybów;
- 6) zasady racjonalnej chemioterapii w dobie narastającej oporności na antybiotyki.

Zakres umiejętności praktycznych:

- 1) umiejętność pobierania materiału do hodowlanego i molekularnego badania mikrobiologicznego.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

Złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i praktycznej objętej programem stażu.

Czas trwania stażu: 1 tydzień (5 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie mikrobiologii lekarskiej lub ww. stażu.

11. Staż kierunkowy w zakresie histopatologii

Cel stażu:

nabywanie wiedzy z zakresu interpretacji badań histopatologicznych i zasad ich wykonywania.

Zakres wiedzy teoretycznej:

- 1) rodzaje badań histopatologicznych, cytologicznych i metodologia badań immunocytochemicznych, immunoenzymatycznych, immunofluorescencyjnych;
- 2) obrazy histopatologiczne w zaburzeniach potencjalnie nowotworowych i zmianach rozrostowych jamy ustnej;
- 3) obrazy histopatologiczne raka błony śluzowej jamy ustnej i stopniowanie jego złośliwości histologicznej;
- 4) obrazy histopatologiczne dermatoz dających zmiany kliniczne w jamie ustnej;
- 5) zmiany histopatologiczne w patologjach ślinianek;
- 6) obrazy histopatologiczne w zmianach przerostowych i rozrostowych dziąseł;
- 7) obrazy histopatologiczne wybranych zmian rozrostowych żuchwy i szczęki;
- 8) znajomość zasad wykonywania badania cytologicznego i histopatologicznego (prawidłowe pobranie materiału, utrwalanie, przygotowywanie preparatu, barwienia);
- 9) znajomość typowych cech histopatologicznych raka błony śluzowej jamy ustnej, rozrostów nabłonkowych, nadziąsłaków, zmian rogowaciejących jamy ustnej, zapalenia ziarniniakowatego, zapalenia z przewagą zmian pęcherzowych, zapalenia z przewagą zmian rumieniowych oraz wybranych chorób małych i dużych gruczołów ślinowych;
- 10) ocena czułości i swoistości badań mniej inwazyjnych względem badania histopatologicznego w ocenie występowania atypii komórkowej lub rozrostu nowotworowego.

Forma zaliczenia stażu (u kierownika stażu):

Złożenie kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem stażu.

Czas trwania stażu: 1 tydzień (5 dni roboczych).

Miejsce stażu: jednostka, która posiada akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie patomorfologii lub ww. stażu.

C – Szkolenie umiejętności wykonywania zabiegów i procedur medycznych

Oznaczenie procedur:

Kod A – wykonywanie samodzielnie z asystą lub pod nadzorem kierownika specjalizacji albo lekarza specjalisty przez niego wyznaczonego (liczba)

Kod B – w których lekarz uczestniczy jako pierwsza asysta (liczba)

Wykaz i liczba zabiegów oraz procedur medycznych, które obowiązują lekarza dentystę w trakcie realizacji stażu podstawowego:

Zabiegi/procedury medyczne	kod A	kod B
1. zabiegi niechirurgicznego leczenia zapaleń przyzębia według różnych protokołów	150	0
2. zabiegi płátowe na przyzębiu (w tym 9 z wykorzystaniem różnych technik regeneracyjnych)	15	6
3. zabiegi w zakresie chirurgii śluzówkowo-dziąsłowej, w tym zabiegi chirurgiczne na wędzidełkach/westibuloplastyka oraz pokrycie recesji dziąsła	12	6
4. planowanie leczenia implantologicznego	4	2
5. pogrążenie implantu	1	2
6. analiza zwarcia	5	4
7. unieruchamianie zębów	6	3
8. leczenie chorób błony śluzowej jamy ustnej	50	25
9. pobranie materiału do badania cytologicznego lub histopatologicznego lub/i usunięcie zmiany przednowotworowej lub łagodnej nowotworowej	8	4
10. opis jednego przypadku kompleksowego leczenia zapalenia przyzębia IV stadium (dokumentacja fotograficzna)	1	0

Zabiegi/procedury medyczne	kod A	kod B
11. opis jednego przypadku choroby błony śluzowej jamy ustnej (dokumentacja fotograficzna i histopatologiczna)	2	0
Łącznie	254	52

D – Samokształcenie

Lekarz dentysta jest zobowiązany do ciągłego i aktywnego samokształcenia w celu pogłębiania swojej wiedzy, śledzenia postępów w dziedzinie periodontologii, a w szczególności korzystania z polecanych pozycji piśmiennictwa, uczestniczenia w posiedzeniach edukacyjnych towarzystw naukowych, napisania publikacji i udziału w innych formach samokształcenia wskazanych przez kierownika specjalizacji.

1. Studiowanie piśmiennictwa

Lekarz dentysta powinien zgłębiać wiedzę fachową poprzez śledzenie piśmiennictwa fachowego oraz znajomość podręczników periodontologicznych i z zakresu chorób błony śluzowej jamy ustnej.

2. Udział w działalności edukacyjnej

Lekarz dentysta powinien uczestniczyć w konferencjach naukowych o tematyce periodontologicznej (w szczególności organizowanych przez Polskie Towarzystwo Periodontologiczne), a także w szkoleniach organizowanych przez stomatologiczne towarzystwa naukowe i naukowe towarzystwa medyczne (również w webinarach on-line) oraz w innych wydarzeniach edukacyjnych organizowanych przez instytucje działające w zakresie ochrony zdrowia.

3. Przygotowanie publikacji

Lekarz dentysta zobowiązany jest do napisania pracy naukowej opublikowanej w recenzowanym czasopiśmie medycznym, której lekarz jest autorem lub współautorem lub pracy poglądowej – na temat objęty programem specjalizacji.

4. Dodatkowe dni na samokształcenie

Lekarzom odbywającym kształcenie specjalizacyjne przysługuje od dnia 1 stycznia 2019 r., 6 dni rocznie na samokształcenie, przeznaczonych na udział w konferencjach, kursach naukowych, kursach doskonalących i innych szkoleniach, związanych bezpośrednio z realizowaną przez lekarza dziedziną szkolenia specjalizacyjnego, zgodnie z wyborem i potrzebami edukacyjnymi lekarza. Termin i sposób wykorzystania przez lekarza dodatkowych dni na samokształcenie wskazuje w uzgodnieniu z lekarzem kierownikiem specjalizacji poprzez odpowiednie skrócenie innych obowiązkowych elementów szkolenia specjalizacyjnego. Skrócenie to nie może dotyczyć kursów specjalizacyjnych a jedynie stażu podstawowego lub staży kierunkowych, przy czym wszystkie elementy szkolenia specjalizacyjnego (staże) muszą być zrealizowane i zaliczone. Kierownik specjalizacji w pierwszej kolejności decyduje o odpowiednim skróceniu czasu trwania stażu podstawowego, a jedynie w przypadku braku takiej możliwości odpowiednio skracając czas trwania staży kierunkowych, przy czym staż kierunkowy nie może ulec skróceniu o więcej niż połowę czasu trwania przewidzianą programem specjalizacji. Dodatkowe dni na samokształcenie niewykorzystane w danym roku specjalizacji nie przechodzą na kolejne lata szkolenia specjalizacyjnego.

V. OCENA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

1. Sprawdziany i kolokwia z wiedzy teoretycznej

Lekarz dentysta jest zobowiązany do:

- 1) zaliczenia sprawdzianu lub kolokwium na zakończenie każdego kursu z zakresu wiedzy objętej programem kursu (u kierownika kursu);
- 2) złożenia kolokwium na zakończenie każdego stażu z zakresu wiedzy objętej programem stażu (u kierownika stażu/kierownika specjalizacji).

2. Bieżąca ocena oraz sprawdzian umiejętności praktycznych

Kierownik specjalizacji lub kierownik stażu dokonuje bieżącej oceny umiejętności praktycznych nabywanych przez lekarza, w czasie poszczególnych staży.

Lekarz jest zobowiązany do zaliczenia sprawdzianu z umiejętności praktycznych (objętych programem stażu), tj. zaliczenie przez lekarza zabiegów i procedur

medycznych wykonanych samodzielnie z asystą lub pod nadzorem kierownika specjalizacji albo lekarza specjalisty przez niego wyznaczonego (kod A) lub zabiegów i procedur medycznych, w których lekarz uczestniczy jako pierwsza asysta (kod B). Zaliczenie zostaje odnotowane w Elektronicznej Karcie Specjalizacji.

3. Ocena pracy naukowej lub pogładowej

Kierownik specjalizacji ocenia przygotowane przez lekarza dentystę opracowanie teoretyczne objęte programem specjalizacji: pracą naukową lub pogładową.

VI. CZAS TRWANIA SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

Czas trwania szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie periodontologii dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chirurgii stomatologicznej lub stomatologii ogólnej lub dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty wynosi 3 lata.

Przebieg szkolenia specjalizacyjnego			
Nr kursu	Kursy specjalizacyjne:	Czas trwania	
		liczba tygodni	liczba dni roboczych
1.	Kurs wprowadzający: „Podstawy diagnostyki i leczenia niechirurgicznego w periodontologii”	0,8	4
2.	Kurs: „Podstawy chirurgii resekcyjnej przyzębia”	0,6	3
3.	Kurs: „Choroby błony śluzowej jamy ustnej”	0,6	3
4.	Kurs: „Choroby błony śluzowej jamy ustnej i profilaktyka onkologiczna”	0,8	4
5.	Kurs: „Chirurgia regeneracyjna przyzębia”	0,8	4
6.	Kurs: „Chirurgia śluzówkowo - dziąsłowa”	0,8	4

Program specjalizacji w dziedzinie periodontologii dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chirurgii stomatologicznej lub stomatologii ogólnej lub dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty

7.	Kurs: „Implantologia w periodontologii”	0,6	3
8.	Kurs: „Okluzyja w periodontologii”	0,6	3
9.	Kurs: „Radiologia stomatologiczna”	0,6	3
10.	Kurs: „Laseroterapia w periodontologii”	0,4	2
11.	Kurs: „Orzecznictwo lekarskie”	0,6	3
12.	Kurs: „Profilaktyka i promocja zdrowia”	0,4	2
13.	Kurs atestacyjny (podsumowujący): „Periodontologia”	1	5
Łącznie czas trwania kursów specjalizacyjnych		8 tyg. i 3 dni	43
Nr stażu	Staż kierunkowe:	Czas trwania	
		liczba tygodni	liczba dni roboczych
1.	Staż podstawowy w zakresie periodontologii	108	540
2.	Staż kierunkowy w zakresie ortodoncji	1	5
3.	Staż kierunkowy w zakresie chirurgii stomatologicznej	3	15
4.	Staż kierunkowy w zakresie chirurgii szczękowo-twarzowej	2	10
5.	Staż kierunkowy w zakresie protetyki stomatologicznej	1	5
6.	Staż kierunkowy w zakresie dermatologii	3	15
7.	Staż kierunkowy w zakresie anestezjologii i intensywnej terapii	1	5
8.	Staż kierunkowy w zakresie hematologii dorosłych	1	5

Program specjalizacji w dziedzinie periodontologii dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chirurgii stomatologicznej lub stomatologii ogólnej lub dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty

9.	Staż kierunkowy w zakresie chorób zakaźnych	1	5
10.	Staż kierunkowy w zakresie mikrobiologii lekarskiej	1	5
11.	Staż kierunkowy w zakresie histopatologii	1	5
Łącznie czas trwania staży kierunkowych		123 tyg.	615
Samokształcenie		2 dni	2
Łącznie czas trwania kształcenia specjalizacyjnego		132 tyg.	660
Urlopy i dni wolne od pracy:		Czas trwania	
		liczba tygodni	liczba dni roboczych
Urlop szkoleniowy na przygotowanie i przystąpienie do PES		1 tydz. i 1 dzień	6
Urlopy wypoczynkowe		15 tyg. i 3 dni	78
Dni ustawowo wolne od pracy		7 tyg. i 4 dni	39
Łącznie czas trwania szkolenia specjalizacyjnego		156 tyg. i 3 dni	783
Dodatkowe dni na samokształcenie (6 dni w każdym roku specjalizacji) przeznaczone na udział w konferencjach, kursach naukowych i doskonalących i innych szkoleniach w danej dziedzinie specjalizacji do wyboru lekarza		18	

VII. PAŃSTWOWY EGZAMIN SPECJALIZACYJNY

Szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie periodontologii kończy się Państwowym Egzaminem Specjalizacyjnym, złożonym z egzaminu testowego i egzaminu ustnego:

- 1) egzamin testowy stanowi zbiór pytań z zakresu wymaganej wiedzy określonej w programie specjalizacji, zawierających pięć wariantów odpowiedzi, z których tylko jeden jest prawidłowy;

Program specjalizacji w dziedzinie periodontologii dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację I stopnia w dziedzinie chirurgii stomatologicznej lub stomatologii ogólnej lub dla lekarzy dentystów posiadających specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty

- 2) egzamin ustny zawiera pytania problemowe, dotyczące wymaganej wiedzy określonej w programie specjalizacji.

Załącznik do programu specjalizacji w dziedzinie periodontologii

STANDARDY AKREDYTACYJNE PODMIOTÓW SZKOLĄCYCH

– warunki, jakie musi spełnić jednostka w celu zapewnienia realizacji programu specjalizacji w dziedzinie periodontologii

Podmiot prowadzący szkolenie specjalizacyjne jest zobowiązany spełnić poniższe standardy akredytacyjne:

1. *W zakresie prowadzenia działalności odpowiadającej profilowi prowadzonego szkolenia specjalizacyjnego:*
 - a) posiadanie w swojej strukturze organizacyjnej jednostki lub innej komórki organizacyjnej posiadającej status podmiotu wykonującego działalność leczniczą, potwierdzoną w Księdze Rejestrowej właściwym kodem charakteryzującym specjalność komórki organizacyjnej zakładu leczniczego, udzielającego specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w dziedzinie periodontologii. Podstawą uzyskania akredytacji jest wykonywanie zabiegów i procedur wskazanych w stażu podstawowym.

2. *W zakresie zapewnienia warunków organizacyjnych umożliwiających realizację programu specjalizacji i samokształcenia określonej liczbie lekarzy:*
 - a) posiadanie odpowiedniego pomieszczenia wyposażonego w sprzęt audiowizualny z dostępem do internetu.

3. *W zakresie zapewnienia pełnienia nadzoru nad jakością szkolenia specjalizacyjnego:*
 - a) posiadanie komisji lub powołanie osoby odpowiedzialnej za ocenę jakości szkolenia, organizowanie cyklicznych spotkań z lekarzami odbywającymi szkolenie specjalizacyjne, przyjmowanie i analizowanie zgłaszanych przez lekarzy uwag dotyczących problemów w realizacji ww. szkolenia.

4. *W zakresie zapewnienia monitorowania dokumentacji szkolenia specjalizacyjnego danego lekarza:*
 - a) okresowa kontrola elektronicznych kart szkolenia specjalizacyjnego oraz wykazu wykonanych zabiegów i procedur medycznych w Systemie Monitorowania Kształcenia (SMK) lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne,
 - b) weryfikacja w SMK terminowości odbywania i zaliczania kursów specjalizacyjnych, staży kierunkowych oraz wykonywania zabiegów i procedur medycznych objętych programem specjalizacji, dokonywana przez osobę odpowiedzialną za ocenę jakości szkolenia.

5. *W zakresie zapewnienia odpowiedniej kadry:*
 - a) posiadanie kadry specjalistów periodontologów, którzy mogą pełnić funkcję kierownika specjalizacji.

6. *W zakresie zapewnienia sprzętu i aparatury niezbędnych do realizacji programu specjalizacji:*
 - a) posiadanie minimum 2 unitów stomatologicznych;
 - b) pełne wyposażenie diagnostyczne, do leczenia niechirurgicznego (kirety dedykowane i uniwersalne, skalery piezoelektryczne wolnostojące lub montowane na rękaw z tipami poddziąsłowymi, piaskarka wolnostojąca lub montowana na rękaw), do leczenia chirurgicznego (mikroinstrumentarium dla zabiegów minimalnie inwazyjnych), aparat fotograficzny dla wykonywania zdjęć wewnątrzustnych, do leczenia implantologicznego (radiowizjografia, fizjodispenser, kasetę z implantami).

7. *W zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych umożliwiających zrealizowanie programu specjalizacji określonej liczbie lekarzy:*
 - a) jednostka organizacyjna realizuje procedury i zabiegi objęte programem specjalizacji w przeliczeniu na jednego specjalizującego się lekarza (w ujęciu rocznym):
 - leczenie niechirurgiczne zapaleń przyzębia wg różnych protokołów – 50

- zabiegi płatowe na przyzębiu oraz w obrębie furkacji – (w tym 3 z wykorzystaniem różnych technik regeneracyjnych) - 7
 - zabiegi w zakresie chirurgii śluzówkowo-dziąsłowej w tym zabiegi chirurgiczne na wędzidełkach/ westibuloplastyka oraz pokrycie recesji dziąsła - 6
 - planowanie leczenia implantologicznego – 2
 - pogrążenie implantu – 1
 - analiza zwarcia – 3
 - unieruchamianie zębów – 3
 - leczenie chorób błony śluzowej jamy ustnej – 25
 - pobieranie materiału do badania cytologicznego lub histopatologicznego lub/i usunięcie zmiany przednowotworowej lub łagodnej nowotworowej - 4
- b) jednostka organizacyjna powinna wykazać się udzielaniem specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w liczbie i zakresie umożliwiającym – wnioskowanej liczbie szkolonych – nabycie umiejętności praktycznych wyszczególnionych w programie specjalizacji w dziedzinie periodontologii,
- c) podpisanie umów z jednostkami akredytowanymi na realizację staży kierunkowych określonych w programie specjalizacji, których jednostka nie zapewnia w ramach swojej struktury organizacyjnej.